

Пошто је цео грб учинио на мене утисак да припада некој породици српско-угарског племства, потражио сам дотичну свеску Зибмахерова Грбовника и ту сам нашао између угарских грбова потпуно идентичан грб породице Вуковића.⁴ Грб је описан овако: „Ueber von Gold und Roth gespaltenem Schildesfusse, worin vorne ein rechts gewandter schwarzer Adler, hinten ein goldener Löwe in der erhobenen Rechten einen Krummsäbel mit goldener Parirstange haltend, in Blau ein weisser Pfal, welcher mit einem goldgeflügelten mit rothem Schleier versehenen Engel mit goldenem Oberkleide belegt, und vorne von sechs (1, 2, 2, 1) silberne Mondessicheln, hinten von einer von einem achtstraligen goldenem Sterne überhöhten silbernen Mondessichel begleitet erscheint. Kleinod: hervorbrechender Wolf. Decken: roth und silber — blau und gold“.

Овај грб је био дарован повељом цара и краља Фрање I год. 1792 браћи Сави, Теодору и Александру Вуковићима.⁵ Истој породици припадао је Сава Вуковић који је год. 1848 био први поджупан Темешварског комитата, а 1849 чак мађарски министар правде.

Било би интересно утврдити, које је везе имала ова истакнута војвођанска породица са удаљеном Дечанском лавром и којом је приликом поклонила те лепе свеће са својим грбом. Држим да је то било још крајем 18 века, јер је облик слова: ЯРМЯ Ъс..., са квадратним Ъ и са старословенским Ъ, доста архаичан и тешко би могао да се јави у 19 веку.

Можемо се потсетити да је дечански калуђер Јован Георгијевић, који је г. 1737 прешао у Срем са патр. Арсенијем IV, — „из ћесарије неке прилоге манастиру Дечанима послао“ напр. лепо еванђеље са записом из г. 1760, где се он потписао као епископ карансешки, вршачки, логошки итд.⁶ Вероватно под његовим утицајем почеле су српске породице из Срема да шаљу прилоге лаври толико поштованог краља Стефана Дечанског. Јован Георгијевић је умро 13 маја 1773 као митрополит карловачки,⁷ док је племићки грб Вуковића дарован царском повељом 1792 г.; али је та породица могла да ужива овај грб и пре његове званичне потврде.

У сваком случају ове су свеће значајне као доказ присне духовне везе између војвођанских Срба и старих српских задужбина у 18 веку.

С друге стране ово је мали прилог великом питању о сигурности и несигурности народне традиције. Народно предање „које се преноси с колена на колена“ често може и да погрешити. У нашем случају предање је брзо заборавило да су свеће доспеле у манастир једва пре сто година, померило је њихов постанак за пет векова у натраг и створило једну лепу легенду, која међутим нема никакве везе са њиховим пореклом.

А. Соловјев

СКАДАРСКЕ ВАЛИЈЕ ОД 1761—1892 ГОДИНЕ

Имам у рукама 2 број *Салнаме* (Годишњак) вилаета Скадарског, који је штампан у скадарској вилаетској штампарији хидриске 1310 (т.ј. 1892/3) године. Први број *Салнаме* овог вилаета објављен је десет година пре овог другог, као што читамо у предговору овог другог на стр. 5. Овај други број има службени и неслужбени део и оба су дела интересантна. У неслуж-

⁴ *Siebmacher's Grosses und allgemeines Wappenbuch*, Band IV, Theil 15: *Der ungarische Adel von Giza v. Cserghely*, Nürnberg 1885, Tafel 497: Vukovics II.

⁵ Осим тога спомиње се ту и нешто старија породица Vukovics I, која је добила племство 1756 са Јеронимом Вуковићем на челу. Њен је грб сасвим једноставан: на плавом штиту стојећи сребрни вук са златним буздованом у шапи.

⁶ Г. Јуришић, *Дечански ђвенац*, стр. 38—40.

⁷ Срдачно захваљујем г. д-ру Рад. Грујићу за податке о Ј. Георгијевићу.

беном делу налазимо ове податке: опис вилаета, историја Скадра, величина вилаета, број становника, арбанашки барјаци (фисови), нешто о народној ношњи, о јавним грађевинама, црквама, школама, о привреди, занатству, трговини, биланс прихода и расхода вилаета, о селима око Скадра, о Мали-сорима и Малесији, о планинским племенима. Ту се налази и један извод из закона т.зв. Дукађинског; посебно се говори о казама овога вилаета: Тузи, Леш, о нахијама Лешанске Малесије, о Задриму, затим о кази Кроја (Акче Хисар) и о његовој нахији Кшал, о кази Пука и Миридитама, о санџаку Драч, о Тирани, Каваји и о Шијаку. Са више детаља се описује једанаест шумских комплекса у вилаету. Ту је најпосле објављено и неколико валијиних наредба против крвне освете и један чланак о имену Арнаут и једна таблица арнаутских особних имена, која су по мишљењу њенога писца постала изопачивањем од турско-арапских особних имена.

У службеном делу од особитог је интереса списак валија Скадарског вилаета са назначењем њиховог ранга и године кад су на тај положај дошли. По писцу те таблице Скадар, са крајевима око њега, Турци су освојили хиџриске 883 (т.ј. 1478/9) године. Све до валије Коџа Мехмед паше (1761) или управо за време од 288 година управљали су вилаетом Бушатлије, Чауш оглије, везири Уламан, Мехмед Рушан паша и др. Списак њихових имена, кад су назначивани и кад су разрешавани, и како су један за другим долазили, није сачуван или га никад није ни било. Стога овде саопштавамо само списак валија како је изнесен у овом *Салнаме* на стр. 9.

Коџа Мехмед паша, везир, 1175.
 Мустафа п., везир, 1189.
 Кара Махмуд п., везир, 1202.
 Ибрахим п., везир, 1211.
 Скадраним Мустафа п., везир, 1223.
 Морејац Али Накики п., везир, 1247.
 Хафил Мехмед п., ферик¹, 1251.
 Осман Нури п., везир, 1252.
 Хасан Хаки п., ферик, 1253.
 Хасан Паша из Ларисе, миран², 1254.
 Черкез Абери паша, ферик, 1255.
 Шериф Осман п., мир и лива³, 1258.
 Осман Мазхар п., везир, 1259.
 Рагиб паша, везир, 1270.
 Ађах п., везир, 1271.
 Ата п., Румели⁴, 1271.
 Мустафа Тевфик п., ферик, 1272.
 Черкез Абди п.,⁵ ферик, 1274.
 Рашид Паша, рум еили, 1277.
 Черкез Абди п.,⁶ ферик, 1278.
 Васиф п., рум еили, 1281.
 Азис п., мир и миран, 1281.

Исмаил Хаки п., мушир,⁷ 1282.
 Омер Февзи п., мушир, 1284.
 Ахмед Челд паша, ферик, 1285.
 Дервиш паша, мушир, 1286.
 Исмаил Хаки п.,⁸ мушир, 1287.
 Мустафа Асим п., ферик, 1288.
 Шевкет п., ферик, 1289.
 Мустафа п., мушир, 1289.
 Али Саиб п., ферик, 1289.
 Шевкет п.,⁹ ферик, 1289.
 Ахмед Расим п., везир, 1290.
 Ешреф п., ферик, 1291.
 Ахмед Химди п., мушир, 1292.
 Мустафа п., мушир, 1293.
 Хусеин Хусни п., ферик, 1294.
 Али Хајдар п., ферик, 1295.
 Изет паша, ферик, 1296.
 Хаџи Осман п., мирелива, 1296.
 Абди п., ферик, 1297.
 Мустафа Асим п.,¹⁰ мушир, 1298.
 Тахир п., мушир, 1304.
 Бахри п., ферик, 1305.

Глиша Елезовић

¹ Дивизиски генерал.

² Паша постао из цивилне службе а не из војне.

³ Бригадни генерал.

⁴ Не знам какав је то ранг, ако није румелиски беглербег.

⁵ По други пут

⁶ По трећи пут.

⁷ Армиски генерал.

⁸ По други пут.

⁹ По други пут.

¹⁰ По други пут.